

Ny pårørendestrategi 2026-2029

Hovedutvalg helse, sosial og frivillighet 04.03.2026

*I årene fremover må alle
ta et større ansvar for
både eget liv og dem vi er
pårørende til*

Fremtidige utfordringer

- Økende andel eldre, færre yrkesaktive
- Vi lever lengre og flere lever lengre med sykdom
- Økt behov for helsetjenester (alle aldersgrupper)
- Økende oppgaveføring fra sykehus til kommunene
- Redusert tilgang på kvalifisert helsepersonell

→ Flere med behov for tjenester og færre hender til å yte dem

Vi må tenke nytt sammen

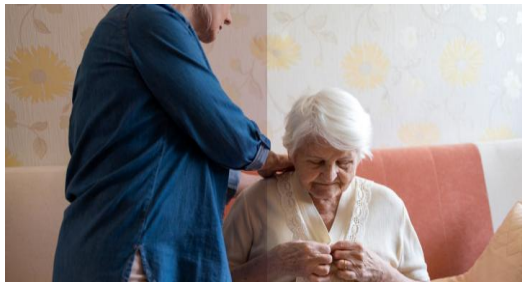
- å tenke nytt gir nye muligheter

- bevare og styrke god helse er viktig både for den enkelte og for samfunnet
- tenke mer helsefremmende og forebyggende
- utsette innbyggernes behov for tjenester
- den enkelte, pårørende, frivillige og likepersoner må ta større ansvar

Pårørende er viktige ressurser

- Viktige støttespillere for sine familiemedlemmer/andre nære ved at de kjenner den enkelte og deres behov
- Ressursbegrepet brukes for å anerkjenne pårørende for den betydningen de har for sine nærmeste og for samfunnet
- Innsatsen som ytes av pårørende estimeres til å være på størrelse med den profesjonelle omsorgen i de kommunale omsorgstjenestene i Norge

Pårørende på dagsorden

- Nasjonal pårørendestrategi (2020)
- Nasjonal pårørendeveileder
- Kommunale pårørendestrategier

SAMMEN SKAPER VI GODE PÅRØRENDE-SAMARBEID

- Pårørendestrategi Færder (2019)
- Ny pårørendestrategi for Færder kommune 2026-2029 → *Temaplan helse 2025-2029*
- Overordnet og generell
- Handlingsplan med tiltak
- Inkluderer barn og unge, voksne og eldre

Arbeidsgruppe

Pårørendestrategien er utarbeidet av en tverrfaglig arbeidsgruppe, bestående av:

- Kommunalsjef helse og sosial, Anita Bjune Archer
- Rådgiver helse, Maria Tandberg Rindsem
- Virksomhetsleder for Bjønnesåsen bo og aktivitetssenter, Reidar Thoresen
- Leder for avdeling forebygging, mestring og boligtiltak, Mariann Grønsberg Løken
- Virksomhetsleder forebyggende helsetjenester, barn og unge, Grethe Arnegård Cederkvist
- Kreftkoordinator, Nina Ulfsten
- Demenskoordinator, Kariann Fredriksen
- Barnekoordinator, Anne-Marte Østbye
- Fysioterapeut frisklivsentral, Tonje Elisabeth Krapf-Sterner
- Hovedtillitsvalgt Norsk Sykepleier forbund
- Folkehelsekoordinator/pårørendekoordinator, Vilde Stangeland

Medvirkning

- Innbyggermøte
- Spørreundersøkelse til barn og unge som er pårørende
- Ansatte

Pårørendearbeid i Færder

- Pårørendestrategi (2019)
- Gjøres mye godt pårørendearbeid på individnivå
- Jevnt over gode rutiner for ivaretagelse, oppfølging og veiledning av pårørende
- Samarbeides tett med spesialisthelsetjeneten og ulike organisasjoner
- Noen systematiske pårørendetilbud knyttet til sykehjemmene i Færder
- Verktøy for å støtte og avlaste pårørende

Pårørendearbeid i Færder

- Vi har fortsatt en vei å gå:
 - Ujevnt fordelt geografisk
 - Kun tilrettelagt for enkelte pårørendegrupper
 - Pårørendeinvolvering og ivaretagelse
 - Informasjon og kommunikasjon
 - Ansatte kjenner på utilstrekkelig kapasitet og trygghet i møte med pårørende

Mål

Overordnet mål:

Omsorgsfull og helhetlig anerkjennelse av pårørendes rolle og behov, gjennom medvirkning og tilpasset støtte / God og helhetlig ivaretagelse av alle som har en pårørenderolle

Nye delmål

- Se og anerkjenne pårørende som viktige ressurser
- Bidra til at pårørende i alle aldersgrupper opplever trygghet, støtte og forutsigbarhet i sin rolle
- Styrke pårørendes mulighet til å kunne leve gode egne liv kombinert med pårørenderollen
- Identifisere og støtte barn og unge som har en pårørenderolle (ny)
- Øke ansattes kunnskap og trygghet i møte med pårørende (ny)
- God forankring av pårørendestrategien hos ansatte i Færder kommune

Første delmål

- Se og anerkjenne pårørende som en viktig ressurs
- Alle pårørende; barn, unge og voksne, skal oppleve trygghet
- Gjøre pårørende i stand til å kunne leve gode egne liv kombinert med pårørenderollen
- Øke samhandlingen mellom frivillige, pårørende og helse- og omsorgstjenesten (fjernet)
- Pårørendestrategien er godt forankret i kommunen

Pårørende er deg og meg

Innhold

- Innledning
- Hvem er pårørende
- Nasjonale mål og føringer
- Kommunale føringer
- Demografiske og samfunnsmessige trekk
- Status for pårørendearbeidet i Færder

Innhold

- Overordnede verdier i møte med pårørende
- Samarbeid med nærmeste pårørende – prinsipper for god praksis
- Mistanke om vold og overgrep mot pårørende
- Etiske dilemma og utfordringer
- Systemer for involvering av pårørende
- Mestring støtte og avlastende tiltak for pårørende
- Oppfølging og støtte til barn som pårørende
- Kompetanse hos ansatte
- Oppsummering

Kap. 15 Oppfølging og støtte til barn som pårørende

Aktuelle aktører for samarbeid om tiltak når barn og unge er pårørende:

- Fastlege
- Skole og barnehage
- Helsestasjon og skolehelsetjeneste (forebyggende helsetjenester for barn og unge)
- Færderhuset
- Barneverntjenesten
- Fritid Færder
- Relevante enheter og ressurspersoner i kommune- og spesialisthelsetjenesten
- Frivillige organisasjoner

Kilde: Pårørendesenteret.no

Hva er det viktigste for deg for at du skal ha det bra når noen du er glad i er syke eller trenger mye hjelp?

På spørsmålet, *hva kan voksne gjøre for å hjelpe deg når en du er glad i er syk*, kunne barna svare fritt.

Alle svarene gir uttrykk for behov for **trygghet, for å bli sett, hørt og forstått, snakket med og gitt informasjon om situasjonen.**

Barneansvarlig

- Helseinstitusjoner bør etter nødvendig behov ha barneansvarlig personell
 - Veilede å støtte helsepersonell
 - Etterspørre om helsepersonell har spurt om pasienten har mindreårige barn eller søsken
 - Medvirke til opplæring og undervisning på arbeidsplassen
 - Tilrettelegge for at barn kan ha kontakt med pasienten når vedkommende får behandling
- Veilede og støtte helsepersonell i oppfølging av barn som er pårørende
- Barneansvarlig bør være del av en lokal nettverksgruppe

Handlingsdel

[Handlingsdel til
pårørendestrategi.docx](#)

Oppsummering

Færder kommunes pårørendestrategi med handlingsdel, gir et helhetlig rammeverk for hvordan kommunen skal møte fremtidens utfordringer og bidra til at pårørende får nødvendig støtte, informasjon og mulighet til å medvirke. Gjennom tydelige mål, forankring i nasjonale og lokale føringer, og konkrete tiltak for involvering og kompetanseheving, legger strategien til rette for at pårørende blir sett og anerkjent som en ressurs i kommunens tjenester.

Sammen med medarbeidere, pårørende, brukere/pasienter og innbyggere skal vi utvikle gode løsninger og tjenester som gir trygghet og forutsigbarhet. Strategien skal være et levende dokument som revideres jevnlig, med årlig rullering av handlingsplanen.

Pårørendeavtale

- Et verktøy for godt samarbeid

Pårørende

Pårørendeavtale er et tilbud til pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver.

Det kan være nærmeste pårørende eller andre pårørende.

Den personen det ytes omsorg til kan være barn eller voksen.

[Rundskriv til pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3](#)
[Pårørendeveilederen kap. 4.](#)

Målet med pårørendeavtale

Målet med pårørendeavtale er å ivareta den pårørende, og bedre samhandlingen og dialogen mellom pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver og den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Videre er målet å bidra til at pårørendes rettigheter til informasjon og medvirkning, jf. [pasient- og brukerrettighetsloven](#) kap. 3 og 4, ivaretas.

[Pasient- og brukerrettighetsloven](#)

Formål med pårørendeavtale er å:

- opprette dialog mellom pårørende og helse- og omsorgstjenesten
- ivareta den pårørendes behov for å bli sett og ivaretatt
- sikre pårørendes eventuelle rett til informasjon, og til medvirkning sammen med pasienten eller brukeren
- sikre nødvendig informasjonsutveksling mellom partene
- avklare roller og forventninger
- legge til rette for et bedre og mer helhetlig tjenestetilbud, større forutsigbarhet og økt trygghet for pårørende og for pasient eller bruker

Hvem er pårørendeavtale for

Pårørendeavtale skal være et tilbud til pårørende som har særlig tyngende omsorgsoppgaver overfor en nærstående. Dette kan være nærmeste pårørende eller andre pårørende.

Den personen det ytes omsorg til kan være barn eller voksen.

Se nærmere om hvem som er nærmeste pårørende i
[Rundskriv til pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3](#) og
[Pårørendeveilederen kap. 4](#).

Når er det aktuelt å lage en pårørendeavtale?

Der kommunen er kjent med at pårørende har tyngende omsorgsoppgaver, bør det vurderes å tilby en pårørendeavtale. Dette kan være ved henvendelse fra pårørende eller ved oppstart av tjenester til pasient eller bruker.

Avtalen bør oppdateres ved endring av tjenestenivå eller tjenesteomfang, eller hvis omsorgsbyrden øker eller reduseres.

Avtalen avsluttes hvis pasienten eller brukerens omsorgsbehov opphører eller andre endringer inntreffer slik at den pårørende ikke lenger har særlig tyngende omsorgsoppgaver.

Forholdet mellom pårørendeavtale, tjenestevedtaket og individuell plan (IP)

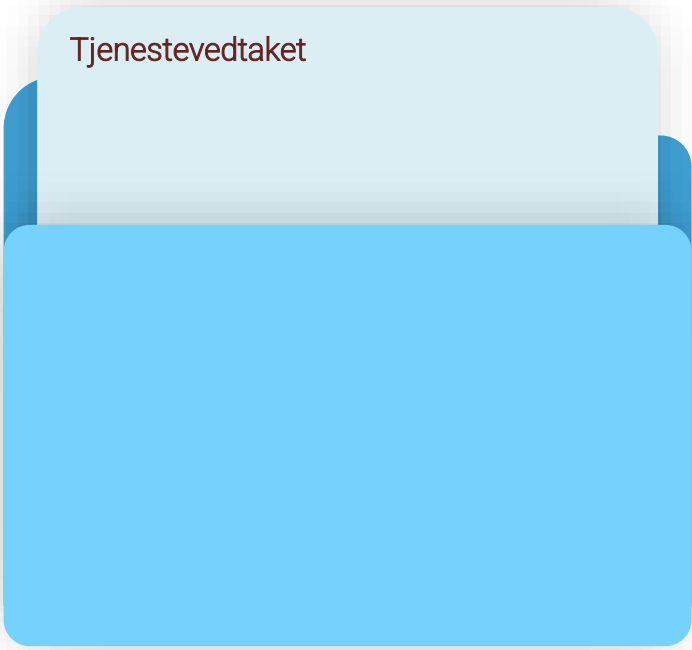

Pårørendeavtale

Pårørendeavtale er et verktøy for å ivareta rettigheter og behov som pårørende med tyngende omsorgsoppgaver kan ha.

Avtalen gir imidlertid ikke nye rettigheter til pårørende.

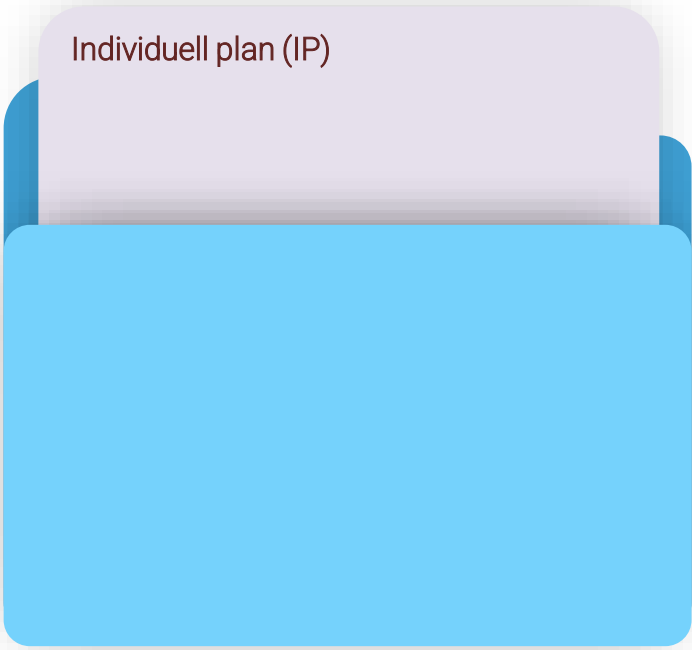
Pårørendes rettigheter følger av lov og forskrift, og av eventuelle vedtak om tjenester til den pårørende.

Tjenestevedtaket

Tjenestevedtaket setter rammene for tjenestene som er tildelt den enkelte pasient, bruker eller pårørende.

En pårørendeavtale kan være et hjelpemiddel i vurderingen av om det er behov for tjenester, eller endringer i tjenesteomfang eller tjenestenivå. Det kan være aktuelt å vise til en pårørendeavtale i et tjenestevedtak, men det bør vurderes konkret.

Individuell plan (IP)

Individuell plan (IP) er pasientens eller brukerens plan. Den skal bidra til koordinerte og riktige tjenester, og den beskriver pasient/brukers behov og mål og hvordan tjenestene skal samarbeide slik at pasienten eller brukeren får en helhetlig oppfølging.

I en IP vil det framgå hva slags tjenestetilbud pasienten eller brukeren har. Det kan være hensiktsmessig å vise til en evt. pårørendeavtale i en IP, men dette bør vurderes konkret.

Behov for endringer i pasientens/brukerens tjenestetilbud eller IP

Individuell plan (IP)

Pårørendeavtale

Tjenestevedtaket

I samtale med den pårørende kan det komme frem opplysninger om mulig behov for endringer i pasientens/brukerens tjenestetilbud eller IP.

Den som gjennomfører samtalen på vegne av kommunen kan som oppfølging etter samtalen bringe dette videre til saksbehandler eller koordinator.

Pasient eller bruker og eventuelt nærmeste pårørende involveres i den videre oppfølgingen etter de vanlige reglene for dette.

Se [Rundskriv til pasient- og brukerrettighetsloven kap. 3](#)
og [Pårørendeveilederen kap. 4](#)